

Iraultza kreatiboa pantaila txikian

BADA TELESAILEN ARTEAN aparteko talde txiki bat, “onak ala txarrak” diren eztabaidatzetik harago, telesailen historian eragin berezia izan duena. Arrastoa utzi eta estreinatu ziren mementotik klasiko bihurtu ziren. Modu batean, iraultza kreatibo bat eragin duten ekoizpenak direla esan daiteke.

1990: *Twin Peaks* estreinatu zen urtea. David Lynch-en telesail honek trama konplexu eta ausartagoak sortzeko bidea erraztu eta ireki zien beste ekoizpenei. Laura Palmerren hilketa gutxienezkoa zen, Objektu Hegalari Ezezagunak zeuden, genero indarkeria, bortxaketak, ustelkeria... *Twin Peaks*-en ausardia horri asko zor dio adibidez, hiru urte geroago estreinatu zen *X-files* zoragarriak. Eta ez trama edo argumentuarengatik soilik: bisualki ere telesail iraultzailea izan zen. Eszena batzuk gogaikarri bihurtzeraino luzatzen ziren eta garai hartan, telesail batean ikusi ez ziren kontzeptu estetikoak loratu zituen.

Bederatzi urte geroago, 1999. urtean, *The Soprano's* erraldoia aineratzen hasi ziren. David Chasek eta HBOk, telebista mespretxatzen zuen jendeari belarondoko galanta eman zioten istorio honekin. Fikzio mota honekiko zeuden aurreiritzi negatibo guztiak hankaz gora jarri zituzten eta telesailak beste modu batean ikusten hasi ziren. Telebistan, gaur egun hain normalizatuak dauden antiheroiak jaio ziren. Ikuspuntu berri hau atal konkretu bati esker gertatu zela esan daiteke: bere alabari unibertitate desberdinak erakusten ari den bitartean, Tonyk bere eskuez tipo bat ito zuenean. “Audientzia galduko dugu!” esan zioten Chase sortzaileari. Hilabete batzuk geroago gidoi onenaren Emmy saria irabazi eta, batez ere, arrasto eza-bazina uzteari esker eredu bilakatu da telesaila.

Hortik, 2002. urtera salto egin behar dugu, askok historiako telesail onentzat duten *The Wire* aipatzeko. Pertsonaia bereziz eraikitako mosaiko bat, erritmo motelean prestaturikoa baina berezko estilo zoragarriarekin. Ekoizpenak, mundu guztiari gustatzeko modukoak egin behar ez direla frogatu zuen David Simon gidogileak, kulturko telesailen etiketa sortuz.

Beste bi urteko lehortearen ostean, 2004an *Lost* iritsi zen. Gauza ugari aldatu zituen telesailen munduan, hauekiko kontzeptua eta, batez ere, kontsumitzeko modua. Gure lehen adikzioa izan zen eta masiboki Internet bidez kontsumitzen gauen lehen istorioa bihurtu zen. Asteroko irrika jasanezin hori asetzeko sortu ziren ehunka foro eta webgunetara jotzen

Lortuko ote du *Mr. Robot* telesailak kulturko serieen artean lekua? Lehen denboraldiak behintzat ikusle asko harritu ditu.

genuen. Askorentzat TELESAILA bihurtu zen.

2008an, ezinbesteko beste ekoizpen erraldoi bat: *Breaking bad*. Azken urteetako pop kulturaren ikono bihurtu da maisulana. Pertsonaia ahaztezinez eraikitako istorio berdingabea. Azken hamarkadako gidoilariarik motibazio eta jokabide ilunez eraikitako pertsonaia sortzeko erakutsi diguten motibazioa kontuan izanik, Vince Gilliganek guztietan amoralena sortzearen meritua dauka. Walter White (Brian Cranston) pertsonaia sortu zuen, merezimendu osoz ikono kategoria irabazi duena.

2012: *Game of thrones*. Aurkezpen gehiegirik behar ez duen ekoizpena. Kasu honetan ikusle orokorrari zuzenduriko istorio bat kalitatezkoa izan daitekeela frogatu du. *Guinness* liburuan sartzea lortu du gainera, mundu osoan aldibereko igorpen gehien lortu dituen telesail dramatiko bihurtu delako: 173 hiritan aldi berean.

Azken geltokia 2015. urtean egitea gustatuko litzaidake, baina posible al da? Ziurrenik bai, txartel hori *Mr. Robot* izeneko telesailak izan dezake. Gaurkotasun izugarria duten hainbat gairi heltzen dion gidoi ziztazaille bati esker, *thriller* psikologiko bikain eta desberdina erakutsi digulako, baina baita telesail batean gutxitan ikusitako estetika eta hizkuntza zinematografikoa ere. Lehen denboraldiaren amaierak utzi digun zapore berritzaileak behintzat, talde eskusibo horren kide berria bihur daitekeela frogatu digu. Ikusiko dugu. ■

Gaizka Izagirre